

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

De inuenti restitutione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96556)

utilitatem: nempe vel pauperibus, vel piis locis erogandas fore, ob spirituali ignoti domini salutem, secundum Thomam d. artic. 5. ad tertium. tunc sane opinor à summo Principe posse libere commutari causam, in quam res istę sint expendendę: modo ea commutatio adhuc fiat in domini ignoti utilitatem, aut iuxta ipsius voluntatem, ratione quidę equa p̄sumptam: non alias. Quid enim obscuro differt, si dominus alicuius rei sit ignotus, an absens, ita ut ad eum propria res deferri non valeat commode? nihil profecto: cum et si dominus ignotus sit, tamen manifestum est, rem ipsam dominum habere, cui ob incertitudinem restitui nō potest. at res domini absentis eo casu, quo ei restitui non potest, nec verisimiliter speratur huius restitutionis tempus oportunum, non potest, etiam auctoritate Principis, in alia causam expendi, quam quę vel sit utilis absentis, vel conformis eius p̄sumptę voluntati: sic igitur idem erit in re, quę dominū habet, quamvis ignotum, & incertū. quod videtur conveniens menti Thomę & Caietani in dict. responsion. ad 3. ad hunc, ni fallor, modum est intelligenda sententia corū, qui censent Romanum Pontificem liberam habere potestatem per compositiones, quas vocant, liberandi debitores ab obligatione restituendi res incertas: id est, quarum domini sunt incerti: quam opinionem defendit Ioan. à Medina de restitu. questio. 3. causa 11.

Non tamen inficior aliam esse rationem habendam circa intellectum authent. omnes peregrini. Nam mortuo rerum domino † ab intestato, cum is non exposuerit propriam voluntatem ad hoc, ut res post eius mortem distribuere, manet penes leges humanas libera disponendi facultas: & sicut humana lex potuit cognatos proximiores ad hereditatem intestati vocare: ita potest vxorem eiusdem, aut principem, aut pauperes, aliam ve pietatis causam: quod nemo doctus negabit. liquidę hęc successio intestatorū, iuris civilis libero arbitrio relicta est. & ideo poterit princeps ad bona intestati peregrini post eius mortē, vocare fiscū ipsum, vel principem. Imo ex causa poterit in his successionebus princeps statnere, quod peregrini testari non valeant, in favorem item peregrinorum, aut alienigenarum, quos lex civilis potest efficere incapaces successione, quo ad bona quę defunctus in ea provincia adquisierit, & ea Regi deferre: quod apud Gallos ita statutum est: sicuti testantur Gul. Benedic. c. Raynuitus in verb. & vxorem nomine Adelsiam. nu. 1042. de testament. Boer. in consuetud. Bituricens. rubr. de testam. §. vltim. & Rebuff. in proem. ad leges Regias. gloss. 5. num. 82.

Ex prenotatis examinandę sunt, quo ad animę iudicium. Regię constitutiones, † quę de reb. inuentis tractauerunt. Hęc bona vulgo appellantur *moftrenca*. Hispano sermone Gręco vero dicitur *adionna*, auctore Strabone lib. 17. vbi de Ægypto agens scribit, hęc bona ad fiscum publicum, & Cęsarıs deferri. cuius meminit & Budæus lib. 3. de Assę. Est etenim apud nos Regia l. 1. titu. 12. lib. 6. ordinat. qua cautum est, quod inueniens rem aliquam, quę prius alicuius fuerit, eam tradat iudici, vel illi, cui consuetudine, aut principis privilegio, ius competit recipiendi, & seruandi hęc bona, quę incertum dominum habent: qui tandem rem illam recipiens, quolibet mense, ipso die nundinarum, in loco vbi fuit inuenta, publice dominum requirat per præconem, vsque ad annum & duos menses: ut si hoc tempore dominus rei certus sit, remque ipsam petierit, eidem restituatur, alioqui eam vt propriam obtineat, qui eam cepit, dominumque eius acquirat is, vel Princeps, vel Dux, Marchio, aut Comes, cui ius sit hanc rem acquirendi, propter domini incertitudinem. idem senserat l. 2. titu. 13. l. 4. fori, estque similis sese consuetudo apud Burgūdos, vt refert & explicat Chaffan. rubr. 1. §. 1. & seq. item & apud Aurelianenses titu. de fugiis & errantib. vt statuitur, aut potius consuetudine inductum extat, quod dominus rei inuentę, possit rem propriam petere etiam post dicta præconia, & menses supradictos. modo nondum sit sententia iudicis lata, quę ratione legis, vel consuetudinis rem inuentam Principis, Ducis, Comitıs, aut alterius dominio addiderit. Harum ferme consuetudinum meminit Ioannes Faber §. examini Instit. de rerum diuisio. Sic licet iure Cæsareo statutum sit res. & bona corū, qui *Naufragiam* patiuntur, à nemine occupari posse, nisi eo animo, vt dominis restituantur, nō obstant quacunque consuetudine, quę contrarium fieri permittat, aut nauigia. C. de furtu. tamē apud Gallos dominus provincię & territorii, ca bona vt *oberrantia*, & dominū incertū habentia, occupat,

& sibi acquirat, secundum Gulielm. Benedic. in dict. cap. Raynuitus. in verb. & vxorem nomine Adelsiam. num. 953. de istem. verum quod ad hanc consuetudinem attinet, ego ingenere fator me profusus iuxta æquiritatē & iustitię recitandem, nō percipere qua ratione possit ea cōsuetudo defendi. Nam iniquam esse non dubito, nec video qua ex causa dubitari possit. Quid enim obscuro naufragus miser fecit, vt dignus sit amissione rerum, quę ad ipsum lege naturę pertinent? quid item Principem Christianissimum mouere potest, vt eam à iudiciis seruari permiserit, vnde Petrus Rebuffus in scientiã foro tutos dominos hęc bona occupantes, plusquam timendum esse Deum, vt vere à Catholicis plusquam mendus est ad præceptorum diuinorum obseruationem, quam humani legislatoris rigorem, & quidem iniquum.

De legibus vero huius regni solet etiam dubitari, an hęc tunc reddant in conscientia iudicio eum, cui hęc bona fuerint addicta, ita quidem, vt vere dominus effectus rei inuentę, nec teneatur priori domino eam reddere, si postmodum petierit? Et quidem lex humana potest à priuatis rerum dominia tollere variis ex causis, vel in penas criminis commisi, vel ad ipsius Reipublicę utilitatem, vel ratione legitimę vsucapionis, aut quia res à dominis habetur pro derelictis, & ex ea causa potest lex earum dominum libere alteri dare. Sed in hisce rebus inuentis nulla harum rationum constitui potest ad priuationem domini: igitur non satis æque legib. definitum est, quod hęc bona alicui adjudicentur domino inuito, nec expendantur in eius utilitatem, aut in eam causam, quę eius p̄sumpto consensui conueniat: sicuti modo ex Diuo Thoma extitit adnotatū, consequens patet: antecedens vero probatū, quia crimine hic nullum contingit, nec à domino rerū commissum est. Reipublicę item utilitas non pertinet magis ad has res inuentas: quam ad eas, quę certum dominū habent. Nec sufficit utilitas Reipublicę ad priuationem priuati domini: nisi & eius æstimatione priuata reddatur, l. venditor. §. si emat. §. commu. prædior. de quo & nos egimus lib. 3. variis. Rebuff. c. 14. vsucapionis autem ius dubio procul æquissimum est, nec dominia rerum incerta sint. l. ff. de vsucap. tamen exigit ex restitutiue iustitię, quod vsucapiens bonam fidem habeat, & existimet rem ad eum pertinere: hac autem existimatio in hac specie omnino deficit: vnde sufficiens non est vsucapionis causa. Postremo autem quod de derelictis diximus, facillimę refellitur, cum nihil hic minus congruat, etenim dominus rei inuentę si possit eam repetere, & habere, maximo cum gaudio eam sibi potius vindicaret, quam pro derelicta relinquere. atque ita p̄sumendum est, nisi res sit adeo modici valoris, vt derelictę rei p̄sumptio vsucap. possit. Sic denique video iustus esse, quod hęc res inuentę, & quę certum dominum prius habuerunt, modo vero incertum habent, in utilitatem domini, aut in eam causam, quę eius sit verisimilis consensui, expendantur, quā quod alicuius dominio adjudicentur, domino priori inuito: sicuti Diuus Thomas sensit in art. dict. §. ad 3. Quod si velimus adhuc ex restitutiue iustitię leges Regias defendere, que restitutiue defendi in eum iudicio possunt, modo prius domino rem inuentam repetenti ius reddatur, fiatque etiam post præconia, & sententiam iudicis rei restitutiue: est illud potissimum obseruandum, ne vlla fraus fiat per iudicem, aut per eum, cui lege vel cōsuetudine, vel Principis privilegio, harum rerum custodia tradita, aut delegata est. Nam & de iustitia harum legum dubitauit Chaffa. in consuetud. Burgund. §. 1. sub rubri. 1.

§. SECVNDVS.

De iure thesauri inuenti.

SVMARIA.

1. *Theſaurus* quis proprie, aut vere dicatur.
2. *Theſaurus* ad quem pertinet, breui quadam distinctione tractatur.
3. *Theſaurus* in loco religioso vel sacro inuentus, cuius sit: & ibi constituitur duo breuiter euilui contraria responsio.
4. Regia constitutio de thesauris defenditur, etiam quo ad animi inuentum.

Spereit nunc de thesauris agere, an & pecunia ex thesauro habita sit necessario restituenda, & cui, & an restituatur inuentis: est etenim thesaurus pecunia ab ignoto